

MATTILSYNETS HØRINGSINNSPILL TIL FORSLAG TIL ENDRING AV FORSKRIFT OM PRODUKSJONSOMRÅDER FOR AKVAKULTUR AV MATFISK I SJØ AV LAKS, ØRRET OG REGNBUEØRRET (PRODUKSJONSOMRÅDEFORSKRIFTEN)

Viser til Nærings- og fiskeridepartementets høring 13. april 2023 av forslag til endring av forskrift om produksjonsområder for akvakultur av matfisk i sjø av laks, ørret og regnbueørret (produksjonsområdeforskriften).

Forslaget bygger i vesentlig grad på et innspill Mattilsynet utarbeidet i 2020, og vi tror det i stor grad vil møte de utfordringene Mattilsynet har erfart med gjeldende regulering av særlig unntaksvekst.

Departementets forslag er i hovedsak begrunnet i tre ulike formål, et ønske om å klargjøre vilkår og rettsvirkninger slik at regelverket blir lettere tilgjengelig for brukerne, innstramming av vilkår for å sikre fiskevelferd og et ønske om å oppnå en mer effektiv saksbehandling. Mattilsynet ønsker å knytte noen merknader til disse ulike formålene.

Klargjøring av vilkår og rettsvirkninger

Mattilsynet støtter den foreslåtte oppdelingen av § 12 og tror den vil lette lesbarheten og dermed tilgjengeligheten til reglene rundt unntaksvekst.

Departementet har tatt inn en definisjon av hva som utgjør én medikamentell behandling og hva som må betraktes som en ikke-medikamentell behandling (IMM).

Selve definisjonen av hva som skal utgjøre én medikamentell behandling fremstår fornuftig. Mattilsynet legger til grunn at når dere skriver i høringsnotatet at behandling av enkeltmerder betraktes som én behandling, beskriver dere en nedre grense for når det er gjennomført en behandling ved lokaliteten, og at dere ikke mener at behandling av to eller flere merder i samme operasjon skal betraktes som flere behandlinger. For å unngå tvil tror vi det kan være hensiktsmessig å beskrive den nedre grensen for behandling, f. eks slik: «... *En medikamentell behandling er bruk av ett preparat forskrevet til lokaliteten, brukt i tråd med produktomtalen til preparatet, uavhengig av hvor stor del av et anlegg som blir behandlet*».

Det vil kunne oppstå usikkerhet rundt behandling som strekker seg over tid og Mattilsynet ser en viss risiko for at virksomheter vil behandle flere merder i et anlegg enn strengt tatt nødvendig for å unngå å komme i konflikt med bestemmelsen. Disse punktene vil kunne klargjøres gjennom veiledning til forskriften.

Utviklingen innen lusebehandling går fort og det utvikles stadig nye metoder for fjerning av lus som ikke omfatter bruk av legemidler. Vi tror den foreslåtte definisjonen av IMM både ivaretar behovet i forhold til gjeldende behandlingstilbud og i tilstrekkelig grad tar høyde for nye metoder, ved at den presiserer at den omfatter ikke-medikamentelle metoder som innebærer fysisk håndtering av fisken. Tilgjengelig kunnskap tyder på at den fysiske håndteringen av fisken utgjør en betydelig velferdsutfordring, uavhengig av hvilken metode som benyttes.

Innstramming for å sikre fiskevelferd

Mattilsynet har erfart at dødeligheten på lokaliteter som kvalifiserer til unntaksvekst i flere tilfeller har vært høy. Det er påpekt i både fiskehelse rapporten og fra styringsgruppen for trafikklyssystemet at gjeldende bestemmelse har vært en driver for hyppig bruk av ikke-medikamentelle avlusningsmetoder, i den hensikt å unngå produksjonsnedtrekk eller få tilgang til produksjonsøkning.

Unntaksordningen bør ikke åpne for, og i hvert fall ikke stimulere til handlinger som gir dårligere fiskehelse og fiskevelferd. Uten en regel som begrenser bruken av IMM ved vurdering av unntaksvekst, er en mulig konsekvens økt bruk av IMM og ytterligere økt risiko for resistens og dårlig fiskevelferd.

Mattilsynet er positiv til den foreslåtte begrensningen på 2 IMM i løpet av en kvalifikasjonsperiode.

Mer effektiv saksbehandling

Departementet legger i forslaget opp til at Mattilsynet fremdeles skal fatte enkeltvedtak i forhold til om vilkårene i § 12 er oppfylt eller ikke, og begrunner dette med at: «*Så lenge Mattilsynet har gjort en vurdering av hver enkelt lokalitet, er det å betrakte som et enkeltvedtak ...*».

Mattilsynet vil påpeke at det etter vårt syn er forskriften selv som er vedtaket som angir den ubestemte kretsen som kvalifiserer for det godet regelen gjelder. Et «positivt vedtak» fra Mattilsynet om at kriteriene er oppfylt er i utgangspunktet ikke noe annet enn et brev med en vurdering av at man kvalifiserer. Mattilsynet vurderer det slik at dette kan erstattes av at informasjon om hvilke lokaliteter som kvalifiserer eller ikke kan gjøres tilgjengelig på annen måte.

Det foreligger ikke noen egentlig avgjørelse ved Mattilsynets vurdering av om kriteriene er oppfylt og det etableres ingen plikter eller rettigheter, annet enn at oppdretteren kan søke videre. For å få økt kapasitet/slippe redusert kapasitet, må parten fortsatt søke på nytt og få et eget vedtak om det. Det gir to separate saksbehandlingsspor, to vedtak, to mulige klagesaker og mye ressursbruk.

Etter Mattilsynets syn er det unødvendig med ett enkeltvedtak som slår fast at man kvalifiserer for det godet § 12 legger opp til og et annet enkeltvedtak som tilstår godet. Vi vil kunne oppnå en betydelig mer effektiv saksbehandling dersom Mattilsynets arbeid besto i å utarbeide en liste over hvem som kvalifiserer til å søke om unntaksvekst, og en slik ordning vil etter vårt syn være innenfor forvaltningslovens regler.

Med hilsen

Lise Rokkones
Seksjonssjef

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*